

Sygn. akt V CZ 28/06

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Strus (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. O.

przeciwko Gminie B.

o ochronę dóbr osobistych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 maja 2006 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 18 listopada 2005 r.,

1) oddala zażalenie;

2) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego na rzecz adwokata A. B. prowadzącego Kancelarię Adwokacką, kwotę 160 zł (sto sześćdziesiąt złotych) z 22 % podatkiem od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

Uzasadnienie

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 19 maja 2005 r. oddalił zażalenie powódki na postanowienie, którym Sąd Apelacyjny w dniu 4 października 2004 r. odrzucił kasację powódki od wyroku z dnia 7 maja 2004 r. jako niedopuszczalną.

Sąd Najwyższy podzielił stanowisko Sądu drugiej instancji, że miesięczny termin do wniesienia kasacji nie rozpoczął biegu, ponieważ wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem z dnia 5 maja 2004 r. jest bezskuteczny z powodu złożenia go przed ogłoszeniem wyroku, a z dnia 28 czerwca 2004 r. – spóźniony z powodu niezachowania tygodniowego terminu przewidzianego w art. 387 § 3 k.p.c. Ponadto Sąd Najwyższy potwierdził, że kasację powinien sporządzić adwokat albo radca prawny, ponieważ powódka nie posiada zdolności postulacyjnej.

Pełnomocnik powódki – po otrzymaniu odpisu postanowienia Sądu Najwyższego w dniu 27 lipca 2005 r. – złożył dnia 1 sierpnia 2005 r. wniosek o doręczenie odpisu wyroku Sądu Apelacyjnego z uzasadnieniem wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jego złożenia.

Sąd Apelacyjny zaskarżonym postanowieniem oddalił wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem oraz odrzucił wniosek powódki o doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

Sąd drugiej instancji uznał, że powódka nie wykazała, aby uchybiła terminowi bez swojej winy. W szczególności nie udowodniła, że zaistniały okoliczności uniemożliwiające jej zasięgnięcie porady prawnej co do sposobu zaskarżenia wyroku (powódka była nieobecna na ogłoszeniu orzeczenia). Co więcej, nie ma podstaw do przyjęcia, że zaistniał w sprawie – w rozumieniu art. 169 § 4 k.p.c. – wyjątkowy wypadek stanowiący konieczną przesłankę przywrócenia terminu po upływie roku od jego uchybienia. Sąd uznał, podkreślając, że powódka od listopada 2004 r. korzysta z pomocy pełnomocnika z urzędu, iż nie było przeszkód, aby adwokat wcześniej złożył wniosek o przywrócenie uchybionego terminu.

Konsekwencją oddalenia wniosku o przywrócenie terminu jest odrzucenie wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem jako spóźnionego.

W zażaleniu pełnomocnik powódki, wnosząc także o rozpoznanie na podstawie art. 380 k.p.c. postanowienia o oddaleniu wniosku o przywrócenie

terminu do doręczenia wyroku z uzasadnieniem, zarzucił obrazę art. 171 w zw. z art. 169 § 1 i art. 168 § 1 k.p.c. oraz art. 169 § 4 k.p.c. i wniósł o uchylenie obu postanowień.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Według 169 § 1 k.p.c. przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej może nastąpić w sytuacji, w której strona nie dokonała tej czynności w terminie bez swojej winy. Jednakże po upływie roku od uchybionego terminu, jego przywrócenie – zgodnie z art. 169 § 4 k.p.c. – jest dopuszczalne tylko w wypadkach wyjątkowych. Niezawinione uchybienie terminu – nawet oczywiste – nie uzasadnia zatem jego przywrócenia, jeżeli minął rok od upływu uchybionego terminu, a rozpoznawany wypadek nie ma charakteru wyjątkowego. Wprowadzając tę przesłankę do przywrócenia terminu, ustawodawca opowiedział się – co do zasady – za ochroną utrwalonego w skutek upływu czasu, stanu powstałego w wyniku uchybienia terminu do podjęcia czynności procesowej.

Zawarte w art. 169 § 4 k.p.c. pojęcie „wypadków wyjątkowych” nie zostało określone w ustawie. Prawodawca pozostawił ocenę w tym zakresie sędziemu. Do sądu, rozpoznającego wniosek o przywrócenie terminu, należy zatem ustalenie – na podstawie całokształtu okoliczności występujących w danej sprawie – czy zachodzi w realiach tej sprawy wypadek, który można uznać za wyjątkowy. Wykluczenie możliwości przywrócenia terminu na podstawie art. 169 § 4 k.p.c. prowadzi do oddalenia wniosku o przywrócenie terminu, bez potrzeby badania go na podstawie art. 168 § 1 k.p.c. W tej sytuacji jest bowiem jasne, że wina strony lub jej brak w uchybieniu terminu nie ma żadnego znaczenia merytorycznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 września 1999 r., I CKN 802/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 141).

Sąd Apelacyjny trafnie uznał, że nie ma podstaw do przywrócenia terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem na podstawie art. 169 § 4 k.p.c., ponieważ nie zachodzi – w okolicznościach rozpoznawanej sprawy – wypadek wyjątkowy, stanowiący niezbędną przesłankę uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu, jeżeli minął rok od uchybienia tego terminu. Stanowiska Sądu nie podważa zarzut, że powódka do chwili doręczenia postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 19 maja 2005 r. była przekonana, iż nie uchybiła terminowi. Nieuwzględnia on bowiem niekwestionowanej w zażaleniu okoliczności, że powódka od listopada 2004 r. korzysta z pomocy prawnej profesjonalnego pełnomocnika procesowego. W przeciwieństwie do powódki, adwokat powinien był – co słusznie podkreślił Sąd Apelacyjny – dostrzec oczywistą bezzasadność zażalenia na postanowienie o odrzuceniu kasacji i złożyć wniosek o przywrócenie uchybionego terminu natychmiast po ustanowieniu go w sprawie pełnomocnikiem z urzędu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2004 r., IV CZ 167/03 niepubl.).

Wobec uzasadnionego oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem, trafne jest także postanowienie o odrzuceniu wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem jako spóźnionego.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).